



Periaatteet maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien luottolaitosten (G-SII/B) määrittämiseksi ja lisäpääomavaatimusten asettamiseksi

1 Tausta

Maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävällä luottolaitoksella tarkoitetaan sellaisia luottolaitoksia, jotka aiheuttavat niin suuren systeemisen riskin, että se toteutuessaan voisi vaarantaa maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän vakauden.

Maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävät luottolaitokset ovat tyypillisesti suuria suhteessa muihin luottolaitoksiin, toiminnaltaan monimuotoisia ja niiden kytkökset suoraan tai välillisesti kansainväliseen rahoitusjärjestelmään sekä talouteen ovat merkittävät. Tämän vuoksi näiden luottolaitosten vakavaraisuus- ja likviditeettiongelmat leviävät helposti muuhun rahoitusjärjestelmään.

Maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien luottolaitosten riskejä finanssisektorille ja taloudelle pyritään vaimentamaan vahvistamalla niiden tappionkestokykyä ja pienentämällä siten niiden kaatumistodennäköisyyttä. G-SII/B-luottolaitoksille asetettavien lisäpääomavaatimusten, eli G-SII/B-puskurien, tavoitteena on ehkäistä rahoitusmarkkinoiden rakenteellisista tekijöistä aiheutuvia makrovakausriskejä.¹

Vakausneuvosto (Financial Stability Board, FSB) suosittelee vuosittain mitkä luottolaitokset kansallisten viranomaisten olisi määriteltävä G-SII/B luottolaitoksiksi sekä mitkä näihin sovellettavat lisäpääomavaatimukset olisivat. Suositus pohjautuu Baselin pankkivalvontakomitean (Basel Committee on Banking Supervision, BCBS) ohjeisiin ja valmisteiluun. Suomessa Finanssivalvonnan johtokunta määrittää G-SII/B luottolaitokset sekä näille asetettavat lisäpääomavaatimukset luottolaitoslain sekä Euroopan komission asetuksen 1222/2014 nojalla.

2 Maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä luottolaitoksia koskeva sääntely

2.1 Luottolaitoslaki (10 luku 7§)

Finanssivalvonnan on jaettava Suomessa kotipaikan omaavat maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävät luottolaitokset kuuteen luokkaan, joiden lisäpääomavaatimus lasketaan seuraavan taulukon mukaisesti prosenttiosuutena luottolaitoksen kokonaisriskin määrästä:

¹ Global systemically important institution/bank



Luokka	Lisöpääomavaatimus
1	1,0 %
2	1,5 %
3	2,0 %
4	2,5 %
5	3,0 %
6	3,5 %

Euroopan komission asetuksella säädetään kyseisten luottolaitosten yksilöintiin sovellettavista periaatteista.

2.2 EU-komission asetus (1222/2014) maailmanlaajuisten järjestelmän kannalta merkittävien laitosten määrittämisen menetelmän täsmentämiseksi

Euroopan komission asetus pohjautuu Baselin pankkivalvontakomitean kehittämiin standardeihin maailmanlaajuisen pankkijärjestelmän kannalta merkittävien pankkien arvioimiseksi.

Kunkin pankkiryhmän indikaattorein mitattu merkitys järjestelmän kannalta ilmaistaan yksittäisenä kokonaispisteytyksenä suhteessa muihin otoksen yhteisöihin. Pankit määritetään kokonaispisteytyksen perusteella G-SII/B:ksi ja pääomapuskurin koon määrittäviin alaluokkiin. Luottolaitoksen merkittävyyttä finanssijärjestelmän kannalta arvioidaan luottolaitoksen i) koon, ii) kytkeytyneisyyden, iii) korvattavuuden, iv) monimuotoisuuden sekä v) rajat ylittävän toiminnan laajuuden perusteella.

Finanssivalvonnan on laskettava viimeistään kunkin vuoden joulukuun 15. päivänä niiden Suomessa toimivien asianomaisten yhteisöjen pisteet, jotka kuuluvat Euroopan Pankkiviranomaisen tiedoksi antamaan G-SII/B-otokseen. Jokaiselle yhteisölle annetaan kokonaispisteet, joka mahdollistavat G-SII/B:n määrittämisen luottolaitoslain ja EU-komission asetuksen mukaisiin luokkiin. Luokat ovat samat kuin Baselin pankkivalvontakomitean käyttämät luokat. G-SII/B:n on ylläpidettävä G-SII/B-puskuria, joka vastaa sitä luokkaa, johon G-SII/B on määritetty. Puskuri muodostuu ydinpääomasta (CET1) ja sitä sovelletaan konsolidointiryhmä-tasolla.

Alin pisteytyksen raja-arvo on 130 pistettä. Luokat määritellään seuraavasti:

- a) luokka 1 käsittää saadut pisteet 130–229
- b) luokka 2 käsittää saadut pisteet 230–329
- c) luokka 3 käsittää saadut pisteet 330–429
- d) luokka 4 käsittää saadut pisteet 430–529
- e) luokka 5 käsittää saadut pisteet 530–629.

Finanssivalvonnan on määritettävä kunkin yhteisön pisteet yksittäisten luokkien pisteiden yksinkertaisena keskiarvona siten, että korvattavuuden mittaamista koskevassa luokassa enimmäispisteet ovat 500 pistettä. Kunkin luokan pisteet lasketaan niiden arvojen yksinkertaisena keskiarvona, jotka saadaan jakamalla asianomaisen luokan kukin



indikaattoriarvo Euroopan Pankkiviranomaisen tiedoksi antamalla indikaattorin nimittäjällä. Pisteet pyöristetään lähimpään kokonaiseen pisteeseen.

Luokat ja indikaattorit ovat:

1. Ryhmän koko - yksi indikaattori, joka vastaa ryhmän kokonaisriskiä
2. Ryhmän kytketyminen rahoitusjärjestelmään - koostuu seuraavista indikaattoreista:
 - a) rahoitusjärjestelmän sisäiset varat
 - b) rahoitusjärjestelmän sisäiset velat
 - c) liikkeessä olevat arvopaperit
3. Ryhmän tarjoamien palvelujen tai rahoitusinfrastruktuurin korvattavuus - koostuu seuraavista indikaattoreista:
 - a) säilytyksessä olevat varat
 - b) maksutoiminta
 - c) merkintäsitoumusliiketoimet oman ja vieraan pääoman markkinoilla
4. Ryhmän monimuotoisuus - koostuu seuraavista indikaattoreista:
 - a) OTC-johdannaisten nimellismäärä
 - b) tason 3 varat käypien arvojen hierarkiassa komission asetuksen (EU) N:o 1255/2012 mukaisesti
 - c) kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät ja myytävissä olevat arvopaperit
5. Ryhmän rajatylittävä toiminta - koostuu seuraavista indikaattoreista:
 - a) eri lainkäyttöalueiden väliset saamiset
 - b) eri lainkäyttöalueiden väliset velat.

3. Suomalaisen luottolaitosten G-SII-pisteet ja lisäpääomavaatimukset

FSB julkaisee vuosittain listan maailmalaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävistä luottolaitoksista. Marraskuussa 2017 julkaistulla listalla on 30 luottolaitosta.² FSB:n julkaisema lista pohjautuu luottolaitosten saamiin pisteisiin ja niiden toimivaltaisen valvojan esittämään kokonaisharkintaan. Nordea-ryhmä on sijoitettu listalla luokkaan yksi. Päätöksen lisäpääomavaatimuksesta tekee viime kädessä toimivaltainen kansallinen valvoja.

Finanssivalvonnan on määritettävä luottolaitos G-SII/B:ksi, kun kyseisen yhteisön pisteet vastaavat tai ylittävät alimman raja-arvon. Finanssivalvonta voi määrittää luottolaitoksen G-SII/B:ksi tai alemmasta luokasta ylempään luokkaan käyttäen asianmukaista valvontavaltaa. Harkintavallan on perustuttava arvioon siitä, olisiko yhteisön konkurssilla kielteisiä vaikutuksia maailmanlaajuisiin rahoitusmarkkinoihin ja maailmantalouteen. Edellä tarkoitettua päätöstä voidaan tukea oheisindikaattoreilla, jotka eivät saa olla asianomaisen yhteisön konkurssin todennäköisyyttä osoittavia.

Nordea-ryhmän pisteet ovat tehtyjen laskelmien perusteella 114 perustuen vuoden 2016 lopun tilastotietoihin. G-SII/B standardin soveltamisesta saakka Nordea-ryhmä on luokiteltu G-SII/B:ksi ilman, että se merkittävästi on muuttanut liiketoimintamalliaan. Rajatylittävä toiminta muodostaa merkittävän osan ryhmän toiminnasta ja ryhmä on erityisen riippuvainen markkinarahoituksesta. Lisäksi ryhmä on systeemisesti merkittävä useassa maassa. Ryhmän mahdollisella konkurssilla olisi merkittäviä kielteisiä vaiku-

² 2017 list of global systemically important banks (G-SIBs) <http://www.fsb.org/wp-content/uploads/P211117-1.pdf>



tuksia maailmanlaajuisiin rahoitusmarkkinoihin ja maailmantalouteen, jonka seurauksena se Finanssivalvonnan harkintavaltaa käyttäen on määritettävä G-SII/B luottolaitokseksi luokassa 1 (lisäpääomavaatimus 1,0 %).